

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Měnová politika a vývoj kurzu CZK

Dominik Hajný

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Dominik Hajný

Ekonomika a management

Provoz a ekonomika

Název práce

Měnová politika a vývoj kurzu CZK

Název anglicky

Monetary Policy and Development of Exchange Rate

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je seznámit čtenáře s měnovou politikou, jejími funkcemi a nástroji. Dále se práce snaží popsat strukturu České národní banky a její funkci. Následujícím cílem je charakterizovat vývoj kurzu CZK a možné ovlivňující faktory. Také budeme porovnávat kurzy české koruny s eurem a posuzovat vliv vývoje kurzu na ekonomiku dané země. V poslední části se práce zaměřuje na výhody a nevýhody přijetí eura v České republice a možnosti přijetí této společné měny.

Metodika

V teoretické části bakalářské práce bude čerpáno z nastudovaných knižních děl a odborných internetových článků. Bude zde definována a rozebírána podstata měnové politiky a České národní banky, její vývoj a dopady na ekonomiku země.

V praktické části bakalářské práce se budeme zabývat vývojem kurzů CZK a jeho ovlivňujícími faktory a také jeho porovnání s eurem pomocí grafického znázornění a tabulek. Základem vyhodnocení bude metoda analýzy a syntézy. Závěr práce bude směřovat na přijetí eura a jeho výhody a nevýhody.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Měnová politika, Monetární politika, Česká národní banka, Kurz, Nástroje měnové politiky, Vývoj kurzu CZK, Euro, Přijetí eura

Doporučené zdroje informací

Brčák, J., Sekerka, B., Severová, L., Stará, D. Makroekonomie. Makroekonomický přehled. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-708-5.

JÍLEK, J. *Finance v globální ekonomice. II, Měnová a kurzová politika*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4516-9.

JÍLEK, J. *Finance v globální ekonomice. I, Peníze a platební styk*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3893-2.

JÍLEK, J. *Peníze a měnová politika*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0769-1.

PEČINKOVÁ, I. – FAJMON, H. *Euro versus koruna : dilemata jednotné měny v době dluhové krize*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012. ISBN 978-80-7325-265-6.

REVENDA, Z. *Centrální bankovníctví*. Praha: Management Press, 2011. ISBN 978-80-7261-230-7.

REVENDA, Z. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2014. ISBN 978-80-7261-279-6.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 30. 11. 2020

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 12. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 01. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Měnová politika a vývoj kurzu CZK" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.3.2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval doc. Ing. Josefu Brčákovi, CSc. za jeho maximální pomoc při tvorbě mé bakalářské práce. Díky jeho pomoci jsem vytvořil tuto bakalářskou práci a pan docent mi v ní výrazně pomohl svým vysoce odborným vedením a kvalitními konzultacemi.

Měnová politika a vývoj kurzu CZK

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na měnovou politiku a vývoj kurzu CZK. Je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a analytickou. Teoretická část práce je zaměřena na měnovou politiku, popis jejích druhů a nástrojů. Také jsou zmíněné cíle měnové politiky. Další, co se v této části objevuje, je popis měnového kurzu jako takového a jeho druhy. Je také zmíněn systém měnového kurzu. Celá teoretická část práce je ukončena informacemi o České národní bance, kde je popsáno složení aktuální bankovní rady a v neposední řadě také její celková funkce v České republice.

Analytická část práce je zaměřena na vývoj kurzu české koruny k euru od roku 2000 do roku 2020. Roky jsou rozděleny do jednotlivých ekonomicky zajímavých období, s ohledem na vývoj kurzu. Ty jsou jednotlivě analyzovány a zpracovány. Poslední část práce se zaměřuje na přijetí eura v České republice. Jsou zde vysvětlena Maastrichtská kritéria, která jsou nezbytnou součástí přijetí eura. Dále jsou zmíněny výhody a nevýhody přijetí. Celá kapitola přijetí eura je zakončena dotazníkovým šetřením o 100 respondentech.

Klíčová slova: měnová politika, měnový kurz, euro, koruna, ČNB, peníze, vývoj kurzu CZK a Eura, výhody, nevýhody, přijetí eura

Monetary Policy and Development of Exchange Rate

Abstract

The bachelor thesis is focused on monetary policy and the development of the CZK exchange rate. It is divided into two parts, theoretical and analytical. The theoretical part of the work is focused on monetary policy, a description of its types and tools. The objectives of monetary policy are also mentioned. Another thing that appears in this section is a description of the exchange rate as such and its types. The exchange rate system is also mentioned. The whole theoretical part of the thesis ends with information about the Czech National Bank, which describes the composition of the current bank board and, moreover, its overall function in the Czech Republic. The analytical part of the work is focused on the development of the exchange rate of the Czech crown coin against the Euro from 2000 to 2020. The years are divided into individual economically interesting periods, with regard to the development of the exchange rate. These are individually analyzed and processed. The last part of the thesis focuses on the adoption of the euro in the Czech Republic. The Maastricht criteria, which are an essential part of the adoption of the Euro, are explained here. The advantages and disadvantages of acceptance are also mentioned. The whole chapter of euro adoption ends with a questionnaire survey of 100 respondents.

Keywords: Monetary policy, exchange rate, Euro, crown, Czech National Bank, money, development rate CZK and EURO, positives, negatives, acceptance of the EURO

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	13
3.1 Měnová politika	13
3.1.1 Definice.....	13
3.1.1.1 Přímé nástroje.....	13
3.1.1.2 Nepřímé nástroje	14
3.1.2 Druhy měnové politiky	14
3.1.2.1 Expanzivní měnová politika	14
3.1.2.2 Restriktivní měnová politika	15
3.1.3 Cíle měnové politiky.....	16
3.1.3.1 Cíle měnové politiky v ČR.....	17
3.2 Měnový kurz	17
3.2.1 Druhy měnového kurzu	18
3.2.2 Systémy měnových kurzů.....	19
3.2.2.1 Pevný měnový kurz	19
3.2.2.2 Plovoucí měnový kurz.....	20
3.2.3 Faktory ovlivňující měnový kurz.....	21
3.2.4 Parita kupní síly	22
3.2.5 Kurzovní lístek.....	22
3.2.5.1 Valuty a devizy.....	23
3.3 Česká národní banka	23
3.3.1 Funkce ČNB	23
3.3.2 Bankovní rada	23
3.3.2.1 Složení bankovní rady	24
4 Analytická část	25
4.1 Vývoj kurzu.....	26
4.1.1 Vývoj kurzu CZK/EUR 2000–2008	26
4.1.2 Vývoj kurzu CZK/EUR 2009–2012	29
4.1.3 Vývoj kurzu CZK/EUR 2013–2019	30
4.1.4 Vývoj kurzu CZK/EUR 2020	32
5 Přijetí eura	33

5.1	Maastrichtská kritéria	33
5.1.1	Kritérium cenové stability	33
5.1.2	Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb	34
5.1.3	Kritérium kurzové stability	35
5.1.4	Kritérium udržitelnosti veřejných financí	35
5.2	Výhody přijetí	37
5.3	Nevýhody přijetí	38
5.4	Přijetí eura v Německu	38
5.5	Přijetí eura v Řecku	39
5.6	Dotazníkové šetření k přijetí eura	40
5.6.1	Stanovení hypotéz	40
5.6.2	Vyhodnocení dotazníkového šetření	40
5.6.2.1	Výhody a nevýhody dle odpovědí z dotazníku	43
5.6.3	Vyhodnocení hypotéz	43
5.6.4	Závěr dotazníkového šetření	43
6	Závěr	44
7	Seznam použitých zdrojů	47
7.1	Publikované zdroje	47
7.2	Internetové zdroje	48

Seznam obrázků

Obrázek 1 - důsledky měnové politiky modelu Kydlanda-Prescotta	16
Obrázek 2 - graf vývoje kurzu CZK/EUR 1999–2020	26
Obrázek 3 - graf vývoje kurzu 2000-2008	28
Obrázek 4 - graf vývoje kurzu 2009-2013	30
Obrázek 5 - graf vývoje kurzu 2013-2019	31
Obrázek 6 - graf vývoje kurzu 2020	32
Obrázek 7 - graf připravenosti	42

Seznam tabulek

Tabulka 1 - vývoj plnění inflačního kritéria	34
Tabulka 2 - vývoj plnění úrokového kritéria	34
Tabulka 3 - vývoj plnění kritéria veřejného deficitu	36
Tabulka 4 - vývoj plnění kritéria veřejného dluhu	36
Tabulka 5 - kategorie pro přijetí eura	41

Seznam použitých zkratk

ČNB – Česká národní banka
 CZK – česká koruna
 HDP – hrubý domácí produkt
 EUR – euro
 ČR – Česká republika

1 Úvod

Jak vyplývá ze samotného názvu práce, zabývá se především měnovou politikou a s ní spojeným vývojem kurzu české koruny vůči euru. Práce je vytvořena na základě studií odborných materiálů získaných znalostí a poznatků o měnové politice.

V celém světě jsou peníze brány jako velmi důležitá součást života každého jedince. Ještě aby ne, v dnešní společnosti nemůže člověk bez peněz prakticky existovat. Tento fakt posloužil jako jasný důvod, proč je v bakalářské práci zdůrazněno, jak důležité peníze neboli měna pro současnou dobu jsou. S celou měnovou politikou je rovněž úzce spjaté téma kurzu a jeho vývoje.

V úvodní části práce, tedy v části teoretické, jsou popsány jednotlivé termíny, které se týkají měnové politiky. Je kladen důraz na popis, jaký význam má měnová politika obecně, jaké jsou její nástroje, a jak tuto politiku rozdělujeme. Také jsou vytyčeny cíle měnové politiky. Dále je v práci zmíněna centrální banka našeho státu, tedy ČNB, která je s měnovou politikou velmi úzce spjata a významně ji ovlivňuje. V práci je rovněž popsáno, co je to měnový kurz a jak je rozdělován, jaký má vývoj a jaké jsou jeho systémy. K této části práce je připojeno několik vysvětlujících pojmů, které jsou s měnovým kurzem úzce spjaty. V další části práce je detailně rozebráno společensky diskutované a sporné téma přijetí eura v ČR a tato měna je zároveň podrobněji popsána a představena.

V praktické části práce je porovnáván vývoj dílčích kurzů české koruny vůči euru, ve vybraných a pro práci zásadních obdobích, kdy bylo snahou zjistit, který rok byl v tomto porovnávání slibný, a který naopak zcela propadl a nebyl příznivý. Také jsou v této části detailněji zmíněny výhody a nevýhody přijetí euroměny v České republice. Jsou představeny hlavní dopady, které by přijetí eura mělo na národní ekonomiku, a také vliv na postavení České republiky na evropském i celosvětovém trhu.

V závěru jsou shrnuty jednotlivé kapitoly bakalářské práce a je představen názor autora práce na vybranou problematiku přijetí eura. Je představen autorův konkrétní postoj k problematice přijetí eura ve srovnání se získanými daty z dotazníkového šetření, které je součástí této práce pro dokreslení společenského postoje k zavedení euroměny v České republice.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je seznámit její čtenáře s měnovou politikou a jejím vývojem, stejně tak jako s vývojem kurzu české koruny vůči euru. Praktická část práce je zaměřena na měnovou politiku a vývoj kurzu. Jsou zde popsány nástroje měnové politiky, její druhy a také cíle. Kapitola měnového kurzu se zaměřuje na rozdíly mezi pevným a plovoucím měnovým kurzem, jsou zde popsány jeho druhy, ale také faktory ovlivňující měnový kurz.

Hlavním cílem analytické části bylo poukázat na vývoj kurzu české koruny k euru, a to v jednotlivých vybraných obdobích vývoje. Jsou podtržena fakta, která vývoj nejvíce ovlivňovala, jak se projeví v kurzu zavedené intervence centrální banky, a také skutečnost, jak velký vliv má kurz na ekonomiku z pohledu dovozu a vývozu.

V poslední řadě má práce za cíl poukázat na problematiku spojenou s přijetím eura. Zde jsou představena stěžejní kritéria pro přijetí eura, jaké by mohly být výhody, a naopak jaké nevýhody plynou ze skutečnosti, že by euro bylo přijato jako oficiální měna České republiky. V práci je detailněji představeno přijetí eura v obecné rovině a skutečnost, jak se s přijetím společné měny vypořádaly dvě různé země, které k této měnové transformaci přistoupily každá jiným způsobem. Na závěr práce byl k problematice přijetí eura vytvořen dotazník o 100 respondentech. Tento menší průzkum měl na panelu dotazovaných ukázat rozdílné názory v přístupu k přijetí euroměny napříč generacemi a společnostmi, a měl za cíl vyvrátit či potvrdit předem stanovené teze autora. Dotazník je vyhodnocen a jednotlivé stěžejní otázky průzkumu jsou graficky zpracovány.

2.2 Metodika

Celá bakalářská práce je rozdělena do několika konkrétních kapitol a ty jsou následně rozděleny do podkapitol. Teoretická část bakalářské práce je zpracována s použitím odborné literatury, především tuzemské ekonomické literatury. Jsou zde zmíněna i některá tematicky významná zahraniční díla. Dále jsou použity ověřené a uznané internetové zdroje, a to především stránky České národní banky. Díky těmto zdrojům je objasněna a detailně vysvětlena problematika měnové politiky v ČR, měnového kurzu a skutečnosti, jak je tento kurz ovlivňován ČNB.

V druhé části práce je zpracována analýza dílčích kurzů koruny k euru od roku 2000 do roku 2020. Toto období je rozděleno do 3 sub období, hlavně pro lepší přehlednost. Zásadním a hlavním pomocným zdrojem byla v tomto případě webová stránka kurzy.cz a výroční zprávy ČNB, ve kterých jsou k nalezení dostupné a relevantní informace k vývoji kurzu.

Pro lepší přehlednost vývoje kurzu byly vytvořeny grafy průměrných kurzů v jednotlivých obdobích. V následující části jsou popsána kritéria přijetí eura v ČR a jsou doplněna tabulkami hodnot, které ukazují, zda je dané kritérium ze strany České republiky naplněno či nikoliv.

V poslední části bakalářské práce je vytvořen dotazníkový průzkum s cílem zjistit, na panelu respondentů, společenský postoj k přijetí eura v ČR. Pro analytický průzkum byla použita metoda dotazníkového šetření na panelu 100 respondentů. Stěžejní otázky šetření byly pro lepší přehlednost zpracovány graficky.

3 Teoretická východiska

3.1 Měnová politika

Centrální banka pečuje o cenovou stabilitu a podporuje hospodářskou politiku státu, ovlivňuje množství, cenu a dostupnost peněz v ekonomice, stanovuje podmínky úvěrů a reguluje úrokové sazby. Nejvýznamnější banka v eurozóně je Evropská centrální banka. Jejím hlavním cílem je udržovat míru inflace ve střednědobém horizontu pod 2 %. Hlavním cílem hospodářské politiky EU je plná zaměstnanost a ekonomický růst.

3.1.1 Definice

Měnová (monetární) politika je ovlivňování hospodářské činnosti státu, za pomoci udržování určitého množství peněz v ekonomice. Zásadním cílem monetární politiky je vliv na inflaci, tedy její hlídání a ovlivňování míry peněžního znehodnocení. Je součástí státní hospodářské politiky a v České republice je nástrojem České národní banky (ČNB).

Měnová politika patří mezi nejdůležitější činnosti centrálních bank v tržních ekonomikách.¹

3.1.1.1 Přímé nástroje

Pravidla likvidity – banka stanoví závaznou strukturu aktiv a pasiv komerčních bank. Slouží k zajištění likvidity těchto bank

Úvěrové kontingenty – spočívají v direktivním stanovování limitů úměrů.

Úrokové limity – centrální banka může komerčním bankám stanovit maximální úrokové sazby, které ony mohou požadovat z poskytovaných úvěrů

Povinné vklady – týkají se centrálních institucí nebo orgánů místní samosprávy

¹ REVENDA, Zbyněk. *Centrální bankovníctví*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2011. ISBN 978-80-7261-230-7, revenda, zbyněk [str. 67]

3.1.1.2 Nepřímé nástroje²

Diskontní nástroje – představují úrokové sazby a další podmínky úvěrů, které centrální banka poskytuje obchodním bankám v domácí měně – to významně ovlivňuje úvěrovou kapacitu obchodních bank.

Operace na volném trhu – znamenají nákup nebo prodej cenných papírů centrální bankou od komerčních bank. Tím jsou zvyšovány nebo snižovány jejich likvidní rezervy a zároveň i jejich úvěrová kapacita.

Povinné minimální rezervy – jsou stanoveny procentem z celkové sumy primárních vkladů obchodních bank. Každá změna rezerv tedy ovlivňuje úvěrovou kapacitu obchodních bank, protože se změní objem prostředků, se kterými může daná komerční banka disponovat.

Konverze a swapy cizích měn – nákupem a prodejem cizích měn centrální bankou od komerčních bank je také ovlivňována úvěrová kapacita obchodních bank – jedná se buď o konverze či swapy cizích měn.

Intervence ve prospěch (v neprospěch) devizového kurzu – tímto nástrojem centrální banka nejčastěji ovlivňuje vývoj obchodní bilance státu a míru inflace.

3.1.2 Druhy měnové politiky

Měnová politika se dělí na 2 druhy a těmi jsou: expanzivní a restriktivní. Ekonomika tyto druhy využívá podle současné situace. Vybírá si podle toho, co jí v danou chvíli připadá nejvýhodnější pro společnost a pro udržení stabilní ekonomiky ve státě.

3.1.2.1 Expanzivní měnová politika

Expanzivní měnová politika se vytváří v situaci, kdy ekonomika potřebuje probudit, kdy je potřeba její stav tzv. nakopnout. Tato situace nastává při zvyšování tempa růstu množství peněz v oběhu. Díky velké dostupnosti peněz se v ekonomice zvyšuje poptávka, při které v krátkém období narůstá HDP a snižuje se nezaměstnanost. Ale také hrozí, že nastane zvyšování míry inflace, a to v dlouhodobém horizontu vrátí HDP a nezaměstnanost do původních hodnot. Expanzivní měnová politika v praxi znamená zvyšování zásoby peněz a snižování úrokové míry. Tím je dosaženo řízeného zvýšení inflace, sníží se

² Dostupné z: <https://www.finance.cz/makrodata-eu/menove-ukazatele/monetarni-politika/>

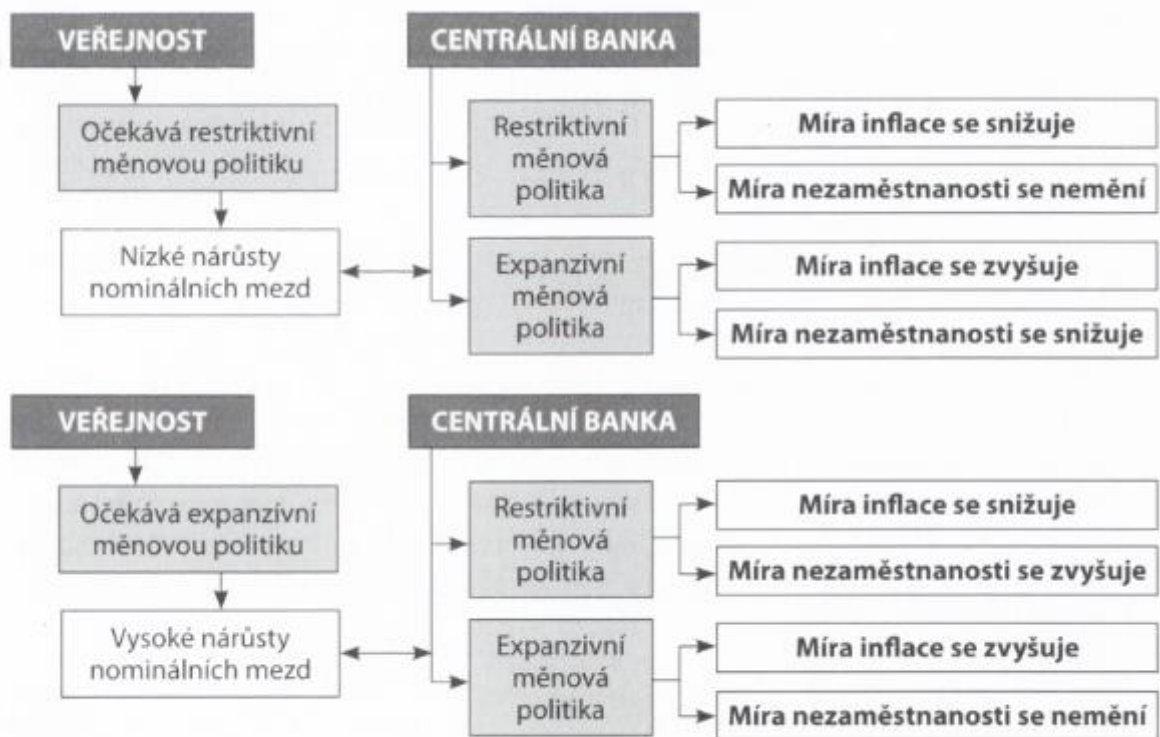
nezaměstnanost, a mělo by dojít ke zlepšení vztahu mezi dovozem a vývozem služeb a zboží.

3.1.2.2 Restriktivní měnová politika

Restriktivní měnovou politiku můžeme vnímat jako opačnou stránku expanzivní politiky. Tato politika má za následek snižování tempa růstu množství peněz v oběhu a jejím cílem je zpomalení ekonomického růstu. Zmíněný proces způsobuje pokles poptávky po penězích, a to je jedna z příčin, která vede k utlumení hospodářství. Centrální banka k tomuto kroku používá restriktivní politiku, přistupuje k ní v případě vysoké inflace, přehřátí ekonomiky nebo také k této politice přistoupí při zjištění nízké míry nezaměstnanosti. Aby centrální banka dosáhla cíle restriktivní měnové politiky, zvýší sazby, čímž znesnadní půjčování peněz. Toto opatření má za následek redukci podnikových investic, ale také utrácení dílčích spotřebitelů. *Dlouhodobým důsledkem restriktivní měnové politiky je pouze snížení inflace.*³

³ HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN ekonomieisbn978-80-7400-006-5 holman, robert [str.640].

Obrázek 1 - důsledky měnové politiky modelu Kydlanda-Prescotta

Obrázek 4.7 Důsledky měnové politiky v modifikovaném modelu Kydlanda-Prescotta

Zdroj: ⁴

3.1.3 Cíle měnové politiky

Cílem měnové politiky je regulace množství peněz v ekonomice za účelem dosažení makroekonomických cílů. Jde o úvěrovou a peněžní politiku. Měnová politika má z dlouhodobého hlediska několik cílů. Prvním z nich je udržení stability cenové hladiny neboli mírný růst cenové hladiny. Tím vyjadřujeme, že centrální banky využívají k zafixování kurzu domácí měny, aby získaly měnu zahraniční. Pro ekonomiku je také důležité udržování mírně rostoucího množství peněz v oběhu. Dalším cílem, který je vhodné zmínit, je zabezpečení vyrovnanosti platební bilance. Platební bilance zahrnuje platby za export a import zboží, služeb, finančního kapitálu. Je připravena v domácí měně pro konkrétní zemi. Dalším cílem je mimo jiné cílová inflace, což znamená, že Centrální banka veřejně vyhlásí výši inflačního cíle, o jehož dosažení bude usilovat. Centrální banka,

⁴ REVENDA, Zbyněk. *Centrální bankovníctví*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2011. ISBN centrálníbankovníctví, revanda, z, isbn978-80-7261-230-7 [str.83].

také zvyšuje výkon ekonomiky (množství vyrobeného zboží a služeb), zpravidla se měří ukazatelem HDP. Do této části řadíme také hospodářský růst, který znamená, že ekonomika více vyrábí, a proto může i více spotřebovávat a investovat. Jedním z posledních cílů je udržení míry nezaměstnanosti.

3.1.3.1 Cíle měnové politiky v ČR

V souladu s Ústavou ČR a také v souladu se zákonem o ČNB (zákon č. 6/1993 Sb. ve znění pozdějších předpisů) definujeme jako hlavní cíl centrální banky snahu o cenovou stabilitu za pomoci jednotlivých nástrojů měnové politiky. ČNB používá k dosažení vytyčeného cíle změny v nastavení základních úrokových sazeb. Ty mají dopad nejen na dílčí banky komerční sféry, ale také na celkové fungování státní ekonomiky a hospodářství.

Podobnou úlohu mají centrální banky ve většině demokratických zemí s tržní ekonomikou. Úloha zajistit stabilitu cen v ekonomice, tj. přispět k tvorbě stabilního prostředí pro rozvoj podnikatelských aktivit, je výrazem odpovědnosti centrálních bank za udržitelný ekonomický vývoj. Nezbytným předpokladem realizace měnové politiky vedoucí k cenové stabilitě je na druhé straně nezávislost centrální banky. ČNB usiluje o plnění uvedené úlohy v rámci měnově politického režimu nazývaného cílování inflace. Při plnění svého cíle využívá ČNB několik měnově politických nástrojů.⁵

3.2 Měnový kurz

Na začátku je třeba jasně definovat, co to měnový kurz vlastně je. Z určitého úhlu pohledu je to cena konkrétní měny vyjádřená v jednotkách měny jiné. Sekerka ve své knize používá následující větu: „*množství domácí měny, které se smění za jednotku měny zahraniční*“⁶ Tím jasně definuje měnový kurz. Měnový kurz je jedna z nejdůležitějších věcí pro obchodování na zahraničním trhu. *Při nákupu zahraniční měny je znehodnocována domácí měna a naopak, nákupem domácí měny a prodejem zahraniční*

⁵ Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/uloha/>

⁶ BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA, Lucie SEVEROVÁ a Dana STARÁ. *Makroekonomie: makroekonomický přehled*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 9788073807085, [str. 180-182]

měny dochází k posílení domácí měny.⁷ Kurz můžeme zapsat dvojitým způsobem, a to přímým a nepřímým zápisem.

Přímý zápis kurzu je zapisován jako CZK/EUR. Znamená to, kolik je potřeba utratit domácí měny na získání měny zahraniční.

Nepřímý zápis kurzu je zapisován jako EUR/CZK. Je to opak přímého kurzu a znamená to, kolik je potřeba utratit zahraniční měny na nákup měny domácí.

Pro vývoj kurzu je nejdůležitější nabídka a poptávka na devizovém trhu. Jejich výše má vliv na ceny dovozu a vývozu.

Poptávka po měně domácí je tvořena:

- vývozci služeb a statků
- subjekty tuzemského trhu, které do domácí měny převádí výnosy ze zahraničí
- investoři ze zahraničí používají domácí měnu na pořízení aktiv

Nabídka po měně domácí je tvořena:

- zahraniční vývozci, kteří přijímají platbu v měně země, do které vyváží
- domácí dovozci, kteří platí v zahraniční měně
- domácí investoři, kteří pořizují zahraniční aktiva

Není to pouze nabídka a poptávka, co má vliv na měnový kurz. Je to nespočet dalších fragmentů, jako například inflace, politické vlivy, ale současně také tempo růstu hrubého domácího produktu (HDP).

V České republice byl, až do roku 1997, tzv. pevný měnový kurz, který byl kvůli velkému počtu měn pevně daný. Byl zaveden hlavně kvůli stabilizaci hospodářství. V roce 1997 byl pevný měnový kurz zrušen a byl nahrazen kurzem, který nazýváme plovoucí měnový kurz. Více o jednotlivých kurzech v kapitole 3.2.2 - systémy měnových kurzů.

3.2.1 Druhy měnového kurzu

Reálný a nominální měnový kurz, tímto způsobem rozlišujeme druhy měnového kurzu.

⁷ BRČÁK, Josef, Bohuslav SEKERKA, Lucie SEVEROVÁ a Dana STARÁ. *Makroekonomie: makroekonomický přehled*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 9788073807085, [str. 245]

Nominální měnový kurz vyjadřuje počet jednotek domácí měny, za které lze nakoupit jednotku měny zahraniční. Pokud je tato hodnota ve stádiu poklesu, hovoříme o nominálním posílení či apreciaci měny. Apreciovaná měna vypovídá, že vývozy budou dražší, a naopak dovozy budou levnější.

Naopak pokud se hodnota zvyšuje, hovoříme o tzv. nominálním oslabení či depreciaci měny. Depreciovaná měna znamená, že dovoz bude dražší a vývoz naopak levnější.

Naproti tomu reálný měnový kurz R definujeme jako podíl cenové hladiny v zahraničí a domácí cenové hladiny, kde zahraniční cenová hladina je převedena na jednotky domácí měny přes stávající nominální měnový kurz.⁸

Tento kurz se nám snaží říct, že budeme vědět kolikrát více nebo naopak méně můžeme koupit zboží nebo služeb za určitou částku v zahraničí než na domácím trhu.

V praxi je výhodnější sledovat vývoj reálného kurzu oproti nominálnímu.

3.2.2 Systémy měnových kurzů

3.2.2.1 Pevný měnový kurz

Pevný měnový kurz ukazuje na pevně danou měnu, která je vázána na měnu jinou. Jinou měnou máme na mysli některou z řady silných měn, a to například euro nebo dolar. Pro zachování fixního kurzu musí mít centrální banka dostatečné množství zahraničních aktiv tak, aby byla schopna při fixním kurzu uspokojit jejich poptávku.

Kurz stanovuje Česká národní banka a ta stanoví interval, ve kterém se bude kurz pohybovat. *Znehodnocení měnového kurzu je nazýváno devalvace, naopak pro zhodnocení se používá termín revalvace.*⁹ Depreciace (devalvace) měny domácí země, tedy růst nominálního měnového kurzu, zlevňuje domácí zboží a zvyšuje exportní poptávku po domácím zbožím, tj. stimuluje zvýšení vývozu. Revalvace (apreciace) domácí měny – za jinak stejných okolností – zdražuje zboží a služby domácí země pro zahraniční subjekty a vede k poklesu vývozu, jedná se o zhodnocení dané měny k ostatním měnám.

⁸ [online]. [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Co-to-je-nominalni-a-realny-menovy-kurz/>

⁹ SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie: 18. vydání*. Přeložil Martin GREGOR. Praha: NS Svoboda, 2007. ISBN 978-80-205-0590-3, [str. 614]

O devalvacii i revalvacii jako o výsledcích měnové politiky se jedná v systému fixních měnových kurzů, o depreciaci a apreciacii jako o znehodnocení a zhodnocení dané měny v poměru k jiným měnám jde v systému flexibilních měnových kurzů.

Funkce fixních měnových kurzů stojí na stabilním systému cenové podpory, což znamená, že při stanovené nabídce a poptávce musí ten, který cenu fixuje odstranit přebývající nabídku ale zároveň uspokojit přebývající poptávku. Aby tento fakt fungoval je potřeba zajistit v centrální bance dostatek cizí měny. V tu chvíli může banka na měnovém trhu zasahovat neboli intervenovat. Pokud banka nevlastní dostatek cizí měny, musí se uchýlit k devalvacii a tím si získá potřebné rezervy. Používaný způsob je velmi populární v rozvojových zemích, za účelem vytvoření stability pro zahraniční investice silných obchodních partnerů. Fixní kurz také využívají ty země, které jsou ve stádiu překlenutí vnitřní nestability. Česká republika tento systém kurzu využívala do počátku roku 1996, následně byl kurz zvolněn, tím že se zvětšilo flukтуаční pásmo. *Flukтуаční pásmo je prostor, který centrální banka vymezila pro pohyb kurzu domácí měny. K tomuto kroku centrální banka obvykle přistupuje tehdy, opírá-li své řízení měnové politiky o režim fixního kurzu.*¹⁰ Poté Česká republika začala využívat tzv. řízený plovoucí kurz.

3.2.2.2 Plovoucí měnový kurz

Často je také nazýván volně plovoucí měnový kurz nebo flexibilní měnový kurz. V dnešní době je velmi používaný v mnoha zemích. Centrální banka nezasahuje do kurzu a nechá ho volně plynout s časem. Tím, že je kurz velmi volný, tak je samovolně určován nabídkou a poptávkou. Pozitivem plovoucího měnového kurzu je možnost obnovit kontrolu centrální banky nad zásobou peněz a v jednotlivých zemích také umožnit volbu vlastní míry uvažované inflace v dlouhodobém horizontu. Nevýhodou je fakt, že plovoucí kurzy nenutí centrální banku k disciplíně, může pak lépe praktikovat inflační politiku, což se v historickém kontextu ukázalo jako nevhodné.

V tomto kurzu může banka intervenovat, ale nejsou zde pevně dána žádná pravidla tak, jako u pevného kurzu, a to například flukтуаční pásmo. Tento systém je rozdělený na dvě části, na čistý floating a nečistý, neboli řízený floating.

¹⁰ Dostupné z: <http://www.abcfv.cz/vyukove-materialy/slovník-financnich-pojmu/f/fluktuacni-pasmo/>

Čistý floating se vyznačuje tím, že centrální banka nezasahuje do kurzu. Čistý je také proto, že je samovolně určován nabídkou a poptávkou. Při výkyvech kurzu jen výjimečně zasahuje ČNB. Pokud se měna znehodnocuje, nazývá se tento proces deprecie. Opačný případ nazýváme aprecie. *Při objemu měnových operací na mezinárodních trzích není často v silách jedné centrální banky zamezit negativnímu vývoji měnového kurzu domácí měny, a tak je často snaha jedné centrální banky podpořena koncentrovanými intervencemi ostatních centrálních bank v rámci jednotného měnového systému.*¹¹ Jestliže je tento proces opakován, dojde k velkému poklesu rezerv cizích měn. Země, které mají tento způsob kurzu jsou např. USA, Švýcarsko, Kanada, Japonsko a současně také Česká republika. Ta tento způsob zavedla v roce 1996 a je takto používán prakticky dodnes.

Nečistý neboli řízený floating je určitý režim kurzu, kdy je ovlivňován intervencemi centrální banky. Banka to dělá z důvodu, aby současná měna nebyla ani silná ani slabá. *Podle svých zastánců umožňuje řízený floating krátkodobě stabilizovat kurs, zabránit jeho neúměrným výkyvům a snížit tak rizika a nejistoty jak v mezinárodním obchodě, tak i v investování.*¹² Tento kurz využívají vyspělé země.

3.2.3 Faktory ovlivňující měnový kurz

Vývoj reálných úrokových měr - např. vzestup úrokové míry se projevuje v růstu úročení cenných papírů a zvyšuje se tedy zájem i tyto cenné papíry. Na jejich nákup je potřeba mít dostatek příslušné měny, a proto poptávka po ní vzrůstá, což vede k apreciaci měny.

Vývoj zahraničního obchodu – růst exportů země vede k tlaku na zvyšování poptávky po měně této země, a tedy i tlaku na její apreciaci.

Stav platební bilance – pokud je aktivní, působí ve směru aprecie domácí měny a naopak.

Bariéry volného zahraničního obchodu (např. cla a kvóty) - způsobují často tlak na deprecii měny.

¹¹ JÍLEK, Josef. *Peníze a měnová politika*. Praha: Grada, 2004. Finance (Grada). ISBN isbn80-247-0769-1, [str. 604].

¹² MANDEL, Martin a Jaroslava DURČÁKOVÁ. *Mezinárodní finance a devizový trh*. Praha: Management Press, 2016. ISBN isbn978-80-7261-287-1, [str. 377].

Inflační znehodnocování měny – platí, že dochází k depreciaci té měny, která je zatížená vyšší mírou inflace v porovnání s jinými měnami. Toto však platí jen za určitých podmínek, např. protekcionistická opatření mohou depreciaci bránit.

Intervence na devizových trzích uskutečňované centrální bankou – centrální banka může měnový kurz ovlivňovat nákupem a prodejem cizí měny za měnu domácí, čímž ovlivňuje vztah mezi poptávkou a nabídkou.

Spekulace na zhodnocení či znehodnocení národní měny ve vztahu k cizím měnám

3.2.4 Parita kupní síly

Pokouší vysvětlit výši či změnu měnových kurzů, a to na základě porovnání kupních sil jednotlivých měn. Absolutní verze teorie parity kupní síly: kurz dvou měn bude tíhnout k takové úrovni, která odpovídá poměru cenových hladin v těchto zemích. Relativní verze teorie parity kupní síly: vysvětluje jen změnu měnových kurzů, a to na základě změny cenových hladin v jednotlivých zemích.¹³

3.2.5 Kurzovní lístek

Kurzovní lístek obsahuje obchodní kurzy České národní banky. Tyto kurzy se používají pro platební služby, které Česká národní banka poskytuje svým klientům.¹⁴

Obchodní směnný kurz je odvozen od oficiálního kurzu CZK, který je vyhlášován ČNB, a to každý den v 14:30. Centrální banka tak stanovuje kurz koruny vůči ostatním měnám na základě skutečnosti, jak se která měna obchodovala na devizovém trhu v 14:15 lokálního času. Ve chvíli, kdy ČNB tento kurz vyhlásí, jednotlivé banky a směnárny si pak stanovují, jaké měnové kurzy samy použijí.

Kurzovní lístek slouží pro směnárenskou činnost. Jednotlivé banky používají u každé měny rozdílný kurz pro nákup a prodej. Kurzovní lístek tak obsahuje pro jednotlivé měny odlišné kurzy.

¹³ Dostupné z:

https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjni ajn8JTvAhWvlosKHdmzAn8QFjACegQIBRAD&url=https%3A%2F%2Fis.muni.cz%2F1422%2Fpodzim2016%2FMP301Z%2F65456545%2FNH_2_cv.ppt%3Fflang%3Den&usg=AOvVaw1L0jawl-YxGufGMyH6tosu

¹⁴ Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/platebni-styk/sluzby-pro-klienty/kurzovni-listek-cnb/>

3.2.5.1 Valuty a devizy

VALUTY = finanční hotovost, konkrétní peníze, bankovky + mince cizí měny

DEVIZY = peněžní prostředky cizí měny v bezhotovostní podobě, jedná se v podstatě o bezhotovostní pohledávky na cizí měnu. Nepatří sem jen bezhotovostní transakce mezi účty v cizí měně, může se jednat o směnku, šek nebo dluhopis nebo cenný papír.

3.3 Česká národní banka

Česká národní banka neboli ČNB, byla založena 1.1.1993. Na tento den připadá vznik samostatné České republiky, s níž je také spojen vznik této banky. Pro naši republiku je banka centrální a je podložena zákonem č. 6/1993 Sb. o České národní bance. Sídlo ČNB se nachází v Praze. V jejím čele stojí tzv. bankovní rada. Díky výše zmíněnému zákonu má bankovní rada stanoveny určité konkrétní pravomoci a těmi jsou: určování měnové politiky, stanovování a schvalování rozpočtu ČNB, stanovování druhů fondů, jejich výše a použití a stanovení velikosti úvěrů. Hlavním cílem je péče o cenovou stabilitu a ve spojitosti s ní určování měnové politiky, vydává do oběhu bankovky a mince, zajišťuje platební styk a získává přehled o ostatních bankách, v podobě zúčtování jednotlivých bank.

3.3.1 Funkce ČNB

*V současnosti je centrální banka nejvyšším představitelem měnové politiky a má vykonávat tyto funkce: emisní funkci zahrnující řízení peněžního oběhu, funkci banka bank a funkci banka státu. Banka také reprezentuje stát na mezinárodních konferencích.*¹⁵

3.3.2 Bankovní rada

Orgán, který řídí ČNB, se nazývá bankovní rada. Je to nejvyšší orgán a skládá se ze 7 členů. Tyto členy jmenuje prezident republiky, a to nejvýše na dvě šestiletá období. Rada zasedá osmkrát do roka, a to začátkem měsíců února, května, srpna a listopadu a dále koncem měsíců března, června, září a prosince. Každé zasedání bankovní rady ČNB je

¹⁵ ŠIMÍKOVÁ, Ivana. *Finance a bankovníctví*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2004. ISBN financeabankovnictvíisbn80-7083-898-1 šimíková, ivana, [str. 150]

vyhodnoceno a určují se jím následné cíle na celé příští období. Pro každé rozhodnutí je uspořádáno hlasování. Tento způsob je okamžitě zaznamenán a zveřejněn v tiskové zprávě. Podrobnější popis celého jednání bankovní rady je s odstupem osmi dnů zveřejněn. Úplný zápis z jednání, včetně Situační zprávy, je zveřejňován s odstupem šesti let.

3.3.2.1 Složení bankovní rady

guvernér ČNB: Jiří Rusnok

viceguvernér ČNB: Marek Mora

viceguvernér ČNB: Tomáš Nidetzký

člen bankovní rady ČNB: Vojtěch Benda

člen bankovní rady ČNB: Oldřich Dědek

člen bankovní rady ČNB: Tomáš Holub

člen bankovní rady ČNB: Aleš Michl¹⁶

¹⁶ Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/bankovni-rada/clenove-bankovni-rady/

4 Analytická část

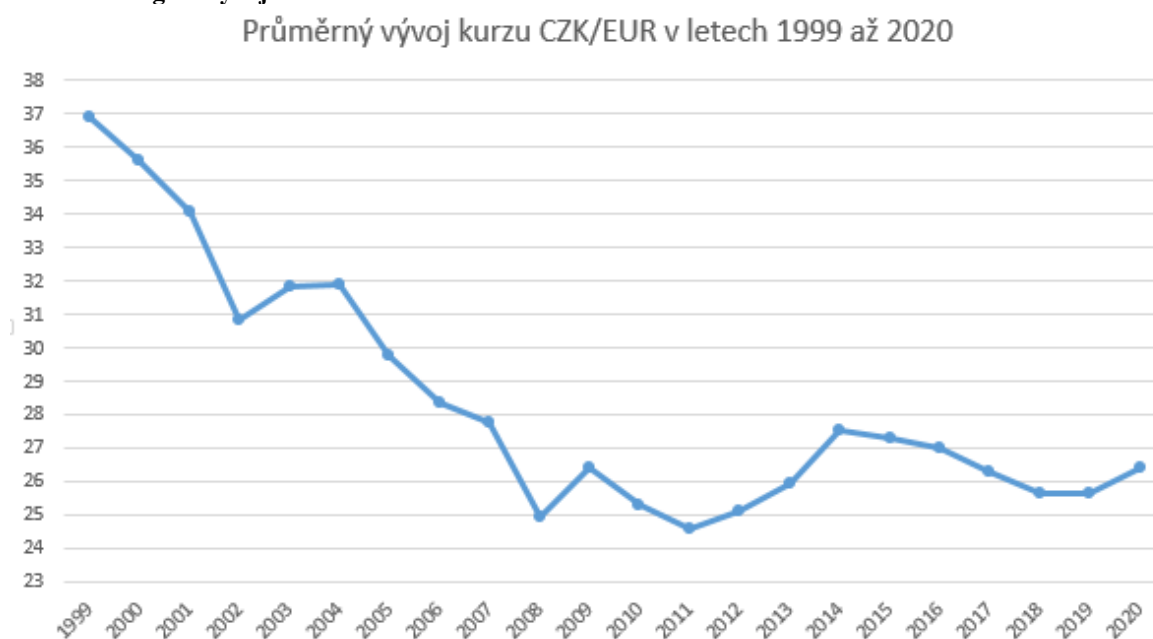
Analytická část je rozdělena na dvě podčásti. První část analýzy se zabývá vývojem kurzu koruny k euru v jednotlivých vytyčených obdobích. Vlastní vytvořený graf znázorňuje průměrný roční kurz koruny k euru, za období od roku 1999, kdy byla měna eura zavedena, a první sledované období je monitorováno až do roku 2020.

Dále jsou popisována jednotlivá období po několika dílčích letech. V každém sledovaném období je zmíněno, jak velký vliv a dopad měl vývoj kurzu na českou ekonomiku. V jaké době koruna posilovala, a kdy naopak ztrácela na své hodnotě. Jak ČNB pomocí intervence mezi roky 2013 až 2017 udržovala kurz.

V druhé a poslední části analytické práce se zaměřuji na přijetí eura v České republice. Práce se pokouší objasnit a vysvětlit, která kritéria musí být naplněna pro přijetí euroměny, jaké jsou obecně uznávané výhody této měny a jaké naopak nevýhody. Dále je na příkladu dvou vybraných zemí, které v minulosti zavedly euro posuzováno, jaký mělo toto rozhodnutí dopad na jejich národní ekonomiku, ale také na celou společnost v zemi. Na závěr práce je zařazeno dotazníkové šetření, které na panelu 100 respondentů a na základě stanovených otázek mapuje modelový názor na přijetí eura v ČR.

4.1 Vývoj kurzu

Obrázek 2 - graf vývoje kurzu CZK/EUR 1999–2020

17

Vývoj kurzu koruny k euru dělím do 4 období. První období mapuje vývoj od roku 2000 do roku 2008. Druhé monitoruje vývoj kurzu v letech 2009 až 2012. Třetí období se zaměřuje na období mezi roky 2013 až 2017 a poslední popsání období se věnuje období od roku 2018 až do současnosti. Roku 2020 věnuji detailnější pozornost, a to i s ohledem na celosvětovou pandemii COVID-19 a jejím dopadu na celosvětový vývoj ekonomiky a vývoj kurzu.

4.1.1 Vývoj kurzu CZK/EUR 2000–2008

Počátek eura se datuje k 1.1.1999, a od té doby se vyvíjí kurz koruny k euru. V období mezi roky 2000 až 2008 můžeme na grafu pozorovat, že cena koruny vůči euru posilovala. K následnému zhodnocování nominálního kurzu začalo docházet od roku 2000. To mělo za příčinu hlavně fakt, že dovážené produkty měly nižší cenu, a tím větší byla chuť lidí k nakupování. V tomto období se velmi vyplácel dovoz. Toto zhodnocování přerušila devizová intervence ČNB, a to v 1. kvartálu tohoto roku. Intervence ČNB měly zabránit přílišnému zhodnocování koruny, protože tento směr by měl neblahý vliv na následný vývoj skutečné reálné ekonomiky. V období let 2000 až 2008 byl pozorován

¹⁷ Vlastní zpracování.

výrazný trend reálného rovnovážného posilování kurzu koruny. Česká ekonomika dosahovala v uvedeném období vyšší tempa hospodářského růstu než eurozóna, podpořená masivním přílivem přímých zahraničních investic, což se projevilo ve viditelné konvergenci k jejím úrovním. Výsledkem úspěšného provádění měnové politiky přitom současně bylo dosahování nízké míry inflace, takže rovnovážné reálné posilování koruny se promítalo v jejím nominálním zhodnocování vůči euru.¹⁸

O rok později, tedy v roce 2001, došlo k nominálnímu posílení koruny vůči euru přibližně o 10 %. Tento vývoj přinesl snížení devizových rezerv v rámci korunové hodnoty, a to téměř v totožném rozsahu. Toto posilování koruny bylo patrné především závěrem roku. Kurz velmi ovlivňovala skutečnost, že v tomto roce bylo privatizováno několik státních podílů ve velkých firmách (např. PRE, SPT Telecom, a.s. nebo Česká pojišťovna, a.s.). Evropská komise v té době velmi pečlivě sledovala uchazečské státy a jejich ekonomický vývoj. Privatizace státních podílů v podnicích s velkým vlivem na českou ekonomiku byla jedním z nejsledovanějších parametrů pro státy čekající na přijetí do EU. V tomto roce byla také česká ekonomika velmi ovlivňována ekonomikou světovou, ale i přesto nadále rostla.

Rok 2002 se nesl stále ve znamení posilování koruny, a to velmi rychlou tendencí. Toto velmi rychlé posilování koruny mělo za příčinu, že ČNB byla nucena provést tajné intervence. Bankovní rada ČNB rozhodla, že kurz koruny udrží kolem 30 CZK/EUR. Velký příliv zahraničního kapitálu stál za apreciací koruny. V té době mohly být snižovány úrokové sazby mnohem rychleji a v širším měřítku, než k tomu reálně docházelo. Vláda udělala dohodu, která se zabývala převzetím peněz z privatizace do devizových rezerv. Kdyby tato situace nastala dříve, určitě by tento fakt více ovlivnil celkový vývoj kurzu.

Rok 2003, jak lze vysledovat z grafu, měl za následek depreciaci kurzu. Velký vliv na to měl schodek státního rozpočtu, který se oproti předchozímu roku významně a nepříznivě zvýšil. Lidé s původním cílem investovat přestali mít o investice v tomto roce zájem, neboť úroková sazba se přibližovala 2 %. V eurozóně byla stejná.

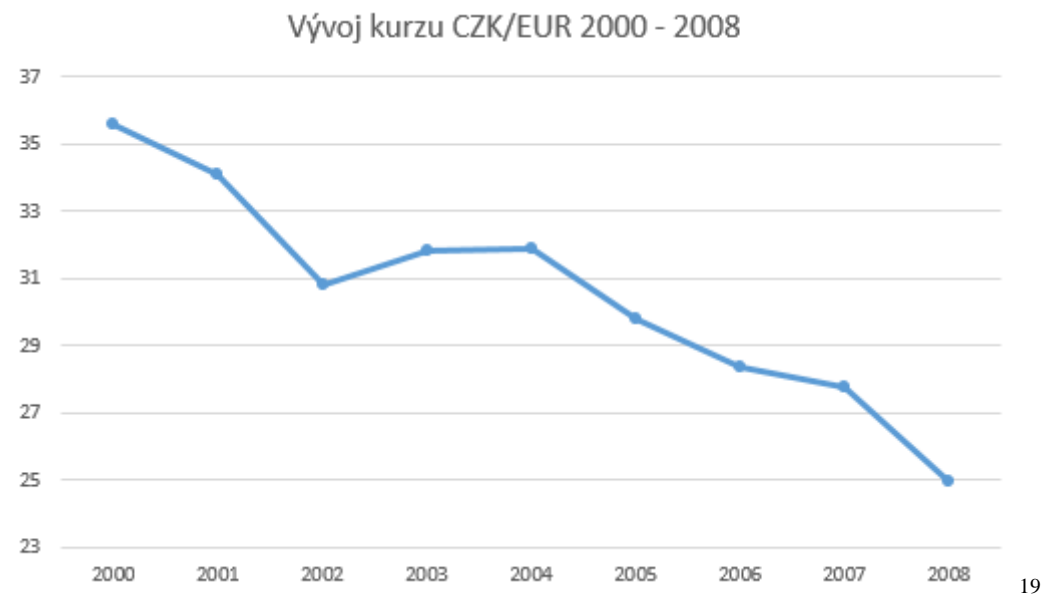
Rok 2004 se v České republice nese ve znamení vstupu do Evropské unie, a i ten v pozdější době významně ovlivňoval vývoj kurzu. Díky vstupu do Unie se nabízela velká podpora exportu. Česká republika měla vysokou úrokovou míru, a to jen dokládá, že začala lákat ke spolupráci v celé Evropě. ČNB od roku 2006 vyhlásila nový inflační cíl a ten činil

¹⁸ Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/zpravy-o-inflaci/tematicke-prilohy-a-boxy/Vyvoj-rovnovazneho-menoveho-kurzu-CZK-EUR>

3 %. Kurz nadále posiloval i v roce 2005. To mělo za příčinu hlavně fakt, že dovážené produkty měly nižší cenu, a tím větší byla chuť lidí k nakupování. V tomto období se velmi vyplácel dovoz. Tento rok byl ve znamení nízké inflace a domácí úroková sazba byla, oproti sazbám v eurozóně, také nižší. Jedním z dalších pozitiv tohoto roku byl vývoj HDP, který rostl i díky kurzu až na hranici 6,8 %.

Roky 2006 až 2008 stále pokračovaly, stejně tak jako roky předešlé, apreciací koruny. Největší podíl na stálém snižování kurzu měla i ekonomická krize, která měla celosvětový dosah i následné dopady. Gradace posilování kurzu vyvrcholila na konci roku 2008, kdy koruna k euru dosáhla dosud nejnižší hranice a to 22,97 CZK/EUR. Česká republika měla s touto situací velké problémy a velmi těžko a komplikovaně se s ní srovnávala. Tato ekonomicky nepředvídatelná situace měla obrovský vliv na razantní omezení českého vývozu, a tím spojené zahraniční poptávky. Díky tomuto trendu v nevyvážení českého zboží a služeb zanikla řada podniků např. v textilním průmyslu a sklářství. ČNB se k této situaci postavila tak, že jako jedna z prvních bank uvolňovala měnovou politiku. Velkou výhodou se ukázala být skutečnost, že má ČR plovoucí měnový kurz. Díky tomu kurz oslabil a pomohl ekonomice vypořádat se s dopady slabé poptávky, ale i s klesajícími cenami.

Obrázek 3 - graf vývoje kurzu 2000-2008

¹⁹ Vlastní zpracování.

4.1.2 Vývoj kurzu CZK/EUR 2009–2012

V roce 2009 pokračuje oslabování koruny z předchozího období, díky stále pokračující ekonomické krizi a nepříznivé ekonomické situaci v ČR. Ta se zastavila až koncem února, kdy začala koruna po delší době opět posilovat. Ekonomové z celého světa opět začali korunu považovat za stabilní měnu. I v tomto roce zaznamenaly dovozní ceny svůj pokles. Nejen v tomto roce se ukázalo, jak je česká ekonomika silně závislá na zahraniční poptávce.

Rok 2010 můžeme považovat za rok, kdy měla koruna z větší části posilující tendenci. Kurz byl celý rok ovlivňován především ekonomickou krizí v Irsku a Řecku. Centrální banka neměla zapotřebí za celý rok provádět žádné intervence. *A plovoucí kurz působil na inflaci příznivě i v posledních měsících roku 2010, kdy externí nákladový šok způsobený rychlým růstem cen komodit a potravin byl tlumen posilující korunou.*²⁰ Mezi výhody, které ovlivňují kurz, patří také zájem investovat ze zahraničního trhu, kdy investoři hledají vhodné investice.

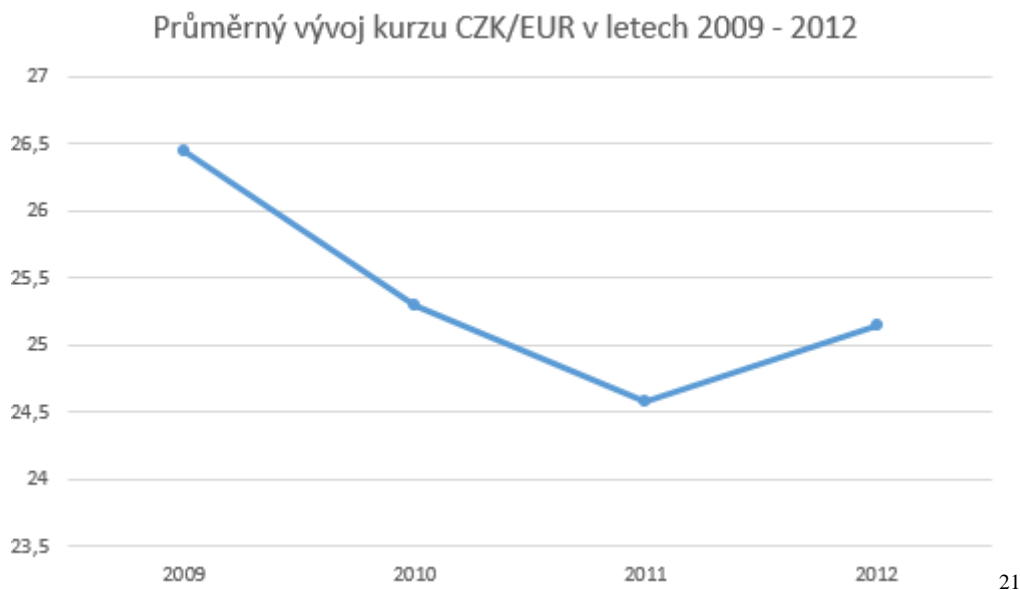
V roce 2011 kurz koruny k euru prvotně posiloval, ale koncem roku česká koruna oslabila, a to téměř o 7 %. Hlavní příčinou oslabení byl pokles reálného hrubého domácího produktu v Evropě např. Řecko, Španělsko a Irsko. Díky silnému euru vznikla poptávka z domácího prostředí po statcích v zahraničí. Oslabení si pochvaloval český export, neboť byl vyšší finanční výnos. Velký vliv můžeme pozorovat také v oblasti turismu, kde docházelo ke zlevnění zahraničních cest.

První polovina roku 2012 měla spíše sklon k oslabování kurzu. Příčinou byla velká závislost na poptávce v Evropě. Rok 2012 představoval také rok s nejlépe se jevícími makroekonomickými daty. V porovnání s roky 2006 nebo 2007 byl export o několik miliard vyšší. Vliv domácích faktorů, ale nebyl tak výrazný. Oslabování ukončil zájem zahraničních investorů, kteří investovali do koruny z důvodu uvolněné měnové politiky. V daném roce vymizely poptávkové inflační tlaky, a to z důvodu, nejen klesající domácí, ale také zahraniční poptávky. Z daného důvodu inflace pomalu klesala, až se ke konci roku dostala na kritickou spodní hranici cílového pásma ČNB. Z toho důvodu byla banka nucena přistoupit k intervenci, která byla projednána na další rok.

²⁰ Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/gallery/hospodareni/vyrocnizpravy/download/vyrocnizprava_2010.pdf, [str. 8]

Obrázek 4 - graf vývoje kurzu 2009-2013

4.1.3 Vývoj kurzu CZK/EUR 2013–2019

Období od roku 2013 do roku 2017 je charakterizováno jako období udržování kurzu. V roce 2013 byl kurz po celý rok stabilní, až koncem roku začala koruna oslabovat, a to velmi intenzivně. Česká národní banka se v listopadu po poradě rozhodla, že využije měnový kurz jako nástroj měnové politiky. Začala využívat intervence pro oslabování koruny. Tento fakt byl zmíněn už na konci roku 2012. Tím, že banka oslabila korunu, došlo k větší inflaci, a naopak nedocházelo k deflaci. ČNB si dala závazek, že korunu udrží na hodnotě 27 CZK/EUR, a to do doby, dokud nebude inflační cíl naplněn. Vývoz díky této skutečnosti velmi významně prosperoval, neboť na základě toho došlo ke zlevnění vyváženého zboží. Naopak na dovoz měl tento moment velmi nepříznivý vliv, a tak musela být cena dovozu zvýšena. Česká ekonomika byla v tuto chvíli velmi podporována a ceněna, a to hlavně ve smyslu poptávky po domácím zbožím a službách.

Kurz v roce 2014 měl celoročně stabilní průběh. ČNB až do roku 2016 odložila ukončení intervencí. Zaměřila se na stálé udržení kurzu na 27 CZK/EUR, tak jako tomu bylo v předchozím roce. Stále pokrčuje spotřeba domácích produktů, a tím se oživuje domácí ekonomika. ČNB v tomto roce uvažovala o navýšení hranice na 28 CZK/EUR. Podmínkou bylo, že musí vzrůst inflace, jinak se bude snažit hodnotu závazku zvýšit.

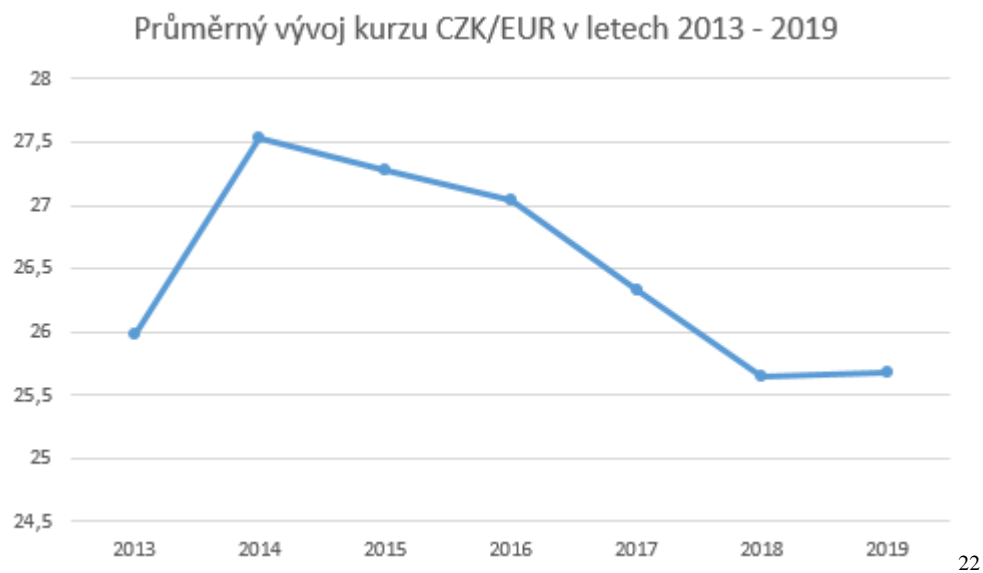
²¹ Vlastní zpracování.

Roky 2015 a 2016 představovaly udržování hranice kurzu na 27 CZK/EUR. V polovině roku 2015 koruna posilovala natolik, že ČNB byla nucena intervencemi regulovat kurz pomocí nákupu eura. Díky tomu se centrální bance povedlo udržet kurz dle svého závazku. Stále pokračovalo období růstu domácí ekonomiky. Můžeme také zaznamenat snížení ceny ropy a zvýšení poptávky ze zahraničí.

Rok 2016 nepřinášel mnoho změn oproti roku předešlému. Prezident republiky nově jmenoval guvernérem ČNB Jiřího Rusnoka. Inflace v tomto roce začínala růst, a tím vznikla možnost, že banka zruší stávající závazek vůči udržení kurzu na 27 CZK/EUR. To se nestalo i díky ČNB, která stále nakupovala eura.

V dubnu roku 2017 ČNB rozhodla, že v tento daný moment ukončuje devizové intervence, a to z důvodu naplnění podmínek, které si nastavila na začátku. Po tomto ukončení začala koruna okamžitě posilovat. Nejen ukončení intervencí ČNB, ale také opakované zvýšení úrokových sazeb a přebytek exportu měly plusový vliv na posilování koruny. HDP stále pokračovalo ve zvyšování svého růstu, a to díky velké zahraniční poptávce.

Obrázek 5 - graf vývoje kurzu 2013-2019

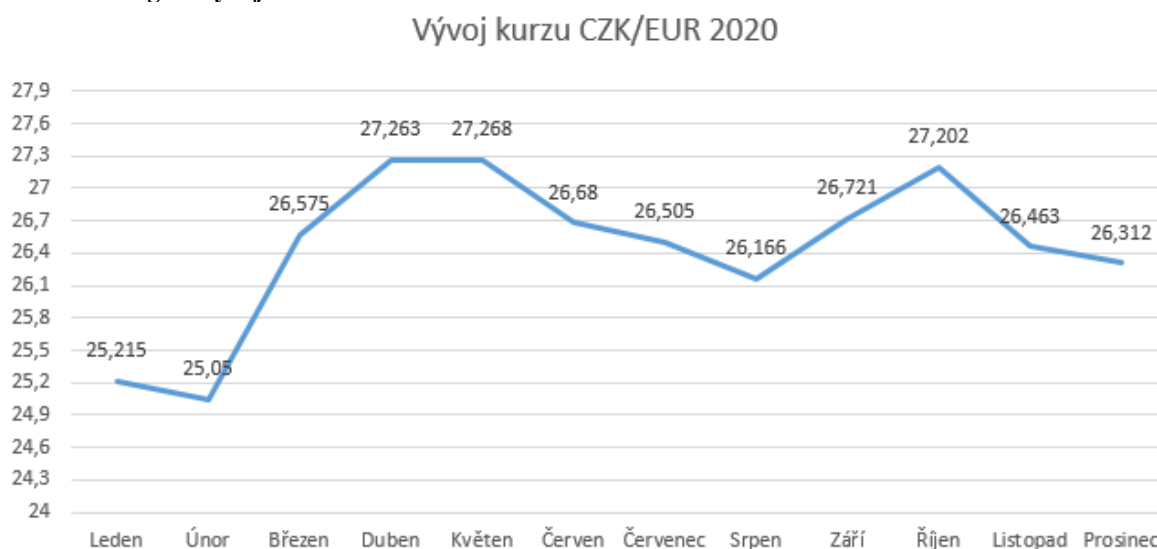
Roky 2018 a 2019 jsou roky, kdy ČNB nezavádí žádné intervence. Kurz je dosti stabilní, pouze s občasnými výkyvy. Bankovní rada v těchto letech projednávala přijetí

²² Vlastní zpracování.

eura. Na zasedání k euru se experti shodli, že se přijetí eura odkádá i nadále, a tím se oddaluje i vstup do eurozóny. Kurz byl ovlivňován pouze nabídkou a poptávkou. ČNB od roku 2017 kurz neregulovala. Průměrně se koruna pohybovala okolo 25,5 CZK/EUR.

4.1.4 Vývoj kurzu CZK/EUR 2020

Obrázek 6 - graf vývoje kurzu 2020

23

V roce 2020 se objevila v celém světě pandemie COVID-19. Tuto pandemii nikdo neočekával a dotkla se všech odvětví, a to nejen ekonomických. Mimo jiné se také pandemie projevila na vývoji kurzu koruny vůči euru. Z grafu je patrné, že kurz při první vlně onemocnění korunu výrazně oslabil. Během dvou měsíců se cena zvedla přibližně o 2 Kč. To mělo za následek, že se nakupování v zahraničí velmi prodražilo. Poté se situace kolem pandemie začala uklidňovat, a tím mírně posiloval i kurz. Na začátku června se pohyboval již poblíž úrovně 25,8 EUR/CZK. V tu dobu ČNB snížila očekávané posílení české koruny pro daný rok. Jedním z hlavních důvodů, proč koruna neposilovala, byla „překoupenost“ investorů, z důvodu dřívějších intervencí ČNB. Inflační diferenciál vůči Evropské unii vzrostl nad 1 %, tudíž se přiblížily cenové hladiny a toto přiblížení se odehrává prostřednictvím inflace. Kurz koruny byl v roce 2020 též ovlivněn vyjednáváním o brexitu. Zlom nastal až koncem srpna 2020, kdy se pandemie rozbíhala do své další vlny a koruna začala znovu výrazně oslabovat.

²³ Vlastní zpracování.

5 Přijetí eura

Euro je jednotná měna členských zemí Evropské měnové unie, zavedena 1. 1. 1999. Jejím úkolem je nahradit národní měny zemí, které jsou členy Evropské unie. Česká republika se v roce 2003 zavázala smlouvou, že společnou měnu zavede. Podle prvních předpokladů se tak mělo stát mezi roky 2009 a 2010. Z těchto plánů ovšem sešlo a datum zavedení eura se odložilo na neurčito. Toto téma je mezi lidmi velmi diskutované. Tím, že je naše republika členem Evropské unie, dala si závazek, že jednotnou měnu EU zavede. Doposud máme výjimku, ale stát musí usilovat o zavedení. Pro to, abychom mohli přijmout euro, musíme splnit tzv. Maastrichtská kritéria. Pokud tato kritéria splníme, staneme se členy Eurozóny.²⁴

5.1 Maastrichtská kritéria

5.1.1 Kritérium cenové stability

Pokud chce daný stát zavést společnou měnu je zapotřebí splnit toto kritérium a to tak, aby průměrná míra inflace v daném státě nepřekročila o více jak o 1,5procentního bodu míru inflace ve třech zemích s nejvyššími výsledky v dané oblasti. *Inflace se měří pomocí harmonizovaného indexu spotřebitelských cen a spočtena je jako přírůstek posledního dostupného 12měsíčního průměru jmenovaného indexu oproti předchozímu 12měsíčnímu průměru.*²⁵ Referenční hodnota vychází z aritmetického průměru. Je počítána z průměru inflací v daných zemích s těmi, které mají nejlepší výsledky cenové stability. Česká republika je zemí, která má stanovený inflační cíl 2 % pro meziroční růst inflace. Procento je určováno ČNB²⁶. Jak je patrné v tabulce, ČR si vytvořila příznivé předpoklady, aby kritéria splňovala.²⁷

²⁴ Dostupné z: <https://www.penize.cz/slovník/euro>

²⁵ Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-cenove-stability>

²⁶ Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni-vztahy/hospodarska-a-menova-politika-v-eu/-kriteria-konvergence/

²⁷ Dostupné z: https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/maastrichtska-kriteria#MaKr_1

Tabulka 1 - vývoj plnění inflačního kritéria

VÝVOJ PLNĚNÍ INFLAČNÍHO KRITÉRIA											
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Referenční hodnota	3,1	2,6	2,7	2,2	2,5	2,9	2,8	4,1	1,5	2,4	3,1
Česká republika	4,5	1,4	-0,1	2,6	1,6	2,1	3,0	6,3	0,6	1,2	2,1

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Referenční hodnota	3,1	1,8	1,3	0,6	0,7	2,1	2,2	1,9	1,0 ^p	1,9 ^p	
Česká republika	3,5	1,4	0,4	0,3	0,6	2,4	2,0	2,6	3,4 ^p	1,8 ^p	

28

5.1.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Kritérium úrokových sazeb Česká republika plní dlouhodobě a bez jakýchkoliv větších problémů. A to hlavně díky tomu, že na trhu financí má důvěryhodnost. Svědčí o tom také fakt, že míra zadluženosti je bezpečná, kurz stabilní a míra inflace nízká. Samotný stát, který chce přijmout euro, musí splňovat skutečnost, že v průběhu jednoho roku nesmí překročit o více než 2procentní body úrokovou sazbu tří členských států, které dosáhly nejlepších výsledků v cenové stabilitě. Pro zjištění hodnot se používají výnosy desetiletých státních dluhopisů. Pokud tato hodnota není k dispozici, porovnávají se cenné papíry.

Tabulka 2 - vývoj plnění úrokového kritéria

VÝVOJ PLNĚNÍ ÚROKOVÉHO KRITÉRIA											
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Referenční hodnota	6,9	6,7	6,1	6,3	5,4	6,2	6,4	6,2	5,9	6,0	5,3
Česká republika	6,3	4,9	4,1	4,8	3,5	3,8	4,3	4,6	4,8	4,2	3,7

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Referenční hodnota	5,1	6,4	3,8	3,8	4,1	3,3	3,9	3,5	*	*	
Česká republika	2,8	2,1	1,6	0,6	0,4	1,0	2,0	1,5	1,1 ^p	0,9 ^p	

29

²⁸ Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/pristoupeni-cr-k-eurozone/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr>

Hodnota p je předpoklad. *Výhled dlouhodobých úrokových sazeb na roky 2020 – 2021 nebyl pro referenční země pro výpočet hodnoty kritéria v konvergenčních programech a programech stability k dispozici, proto nejsou uvedeny prognózované referenční hodnoty pro roky 2020 a 2021.*³⁰

5.1.3 Kritérium kurzové stability

*Země, která se chce stát členem měnové unie, musí minimálně dva roky před vstupem prokázat měnovou stabilitu a nesmí devalvovat svou měnu.*³¹ Do tohoto kritéria se náš stát pustí, až bude vhodná chvíle na vstup do eurozóny. Tento moment zatím stále nenastal. Proto je také kritérium z pohledu naší republiky doposud nehodnotitelné.

5.1.4 Kritérium udržitelnosti veřejných financí

Poslední kritérium je takové, že dle Maastrichtské smlouvy není možno hospodařit s nadměrným schodkem. To znamená, že z dlouhodobého hlediska je stát velmi finančně zatížen. Kritérium rozdělujeme na dvě části.

a) Kritérium veřejného deficitu

*Kritérium veřejného deficitu stanoví, že plánovaný nebo skutečný schodek nesmí překročit 3 % hrubého domácího produktu v tržních cenách.*³² Důležitou informací je ta, zda jde o deficit všech veřejných financí, tedy všech veřejných rozpočtů. Dle tabulky je patrné, že toto kritérium se povedlo dodržovat od roku 2013.

²⁹ Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>

³⁰ Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>

³¹ MOUDRÝ, Marek. *Evropská unie v kostce*. Praha: Jalna, 2017. ISBN isbn978-80-86396-88-0, [str. 37].

³² PAVLÁSEK, Vlastimil a Pavlína HEJDUKOVÁ. *Veřejné finance a daně v České republice*. Plzeň: Nava, 2010. ISBN isbn978-80-7211-360-6, [str. 200].

Tabulka 3 - vývoj plnění kritéria veřejného deficitu

VÝVOJ PLNĚNÍ KRITÉRIA VEŘEJNÉHO DEFICITU											
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Referenční hodnota	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-5,9	-6,8	-12,6	-3,0	-3,5	-2,6	-0,7	-2,2	-5,8	-4,8	-3,2
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Referenční hodnota	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	
Česká republika	-4,0	-1,3	-1,9	-0,6	0,7	1,5	0,9	0,3	-6,4 ^P	-4,9 ^P	

33

b) Kritérium veřejného dluhu

Toto kritérium sleduje, v jakém poměru je veřejné zadlužení k HDP a fakt, zda jeho hodnota nepřekračuje 60 %. Tento druh kritéria se netýká pouze státního dluhu, ale celkově veřejného zadlužení. Podle získaných hodnot v tabulce vidíme, že od roku 2009 se tato sledovaná hodnota zvyšuje. Ale stále je oproti průměru EU velmi nízká.

Tabulka 4 - vývoj plnění kritéria veřejného dluhu

VÝVOJ PLNĚNÍ KRITÉRIA VEŘEJNÉHO DLUHU											
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Referenční hodnota	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Česká republika	25,3	28,8	30,1	30,4	29,8	29,6	29,0	28,7	34,3	38,4	41,4
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Referenční hodnota	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	
Česká republika	44,2	44,4	41,9	39,7	36,6	34,2	32,1	30,2	39,4 ^P	42,7 ^P	

34

³³ Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-deficitu>

³⁴ Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-dluhu>

5.2 Výhody přijetí

Výhody, které jsou spojené s přijetím eura, můžeme rozdělit do dvou kategorií. Mezi ně patří výhody pro spotřebitele a výhody pro podniky.

a) Výhody pro podniky:

Jednou z výhod pro podniky je snížení transakčních nákladů. Firmy, které obchodují na zahraničním trhu, mají zřízený devizový účet. Na tomto účtu jsou často daleko vyšší poplatky než na účtu, který je spravovaný domácí měnou. Po zavedení eura v ČR se tento problém nebude muset řešit. Můžeme tedy počítat s tím, že díky euru se dá obchodovat jednodušším způsobem napříč eurozónou, ale také mimo ni, protože euro je významnou měnou celosvětově. Tento krok velmi podporují zahraniční firmy obchodující na českém území.

Další z výhod je odstranění kurzového rizika. Firmy na trhu obchodují se zahraničními firmami a v tu chvíli je potřeba pracovat s měnovým kurzem. Ten je, ale nestabilní a přicházejí výkyvy. Čím delší obchodní plán si firma vybuduje, tím je větší riziko spojené se změnou kurzu. Díky zavedení eura by se tato nevýhoda přeměnila na výhodu.

Nižší úrokové sazby jsou další výhodou, která by se naskytl podnikům po zavedení eura. Země, které měly problémy s devalvací měny, mají možnost získat nižší úroky při poskytování úvěrů. Česká republika má velmi dobrou pověst z hlediska devalvace a je ve vztahu ke své měně považována za stabilní a důvěryhodnou.

b) Výhody pro spotřebitele:

Pro spotřebitele se zavedením eura naskytne hned několik výhod najednou. Lidé, kteří mají úspory, se nemusí obávat, že o ně zavedením eura přijdou. O stabilitu eura se od jeho založení stará Evropská centrální banka. Její kvalita je z dlouhodobého hlediska vidět při boji s inflací.

Pohodlnější a levnější cestování, to je další z výhod pro koncové spotřebitele. Při každém vycestování mimo hranice své země, už nebude nutné pokaždé měnit peníze. Ušetří to mnoho času z hlediska hledání nejvýhodnějších kurzů ve směnárnách. S penězi je v dnešní době hodně moderní platba kartou, a i díky jednotné měně si banky nebudou účtovat zbytečné poplatky za jiné měny.

Po zavedení eura by se na trhu sjednotily ceny zboží a služeb se zahraničím. Spotřebitelům se usnadní možnost tyto ceny porovnávat a bude možno nakupovat za nejuvhodnější ceny. Odpadne složité přepočítávání kurzu a jeho každoměsíční změny. Největší výhodou to bude pro obchodníky, kteří nakupují v zahraničních obchodech přes internet. Možnost porovnání cen zvyšuje tlak na výrobce, a tím se spotřebiteli naskytnou nižší ceny produktů a větší výběr zboží a služeb.

5.3 Nevýhody přijetí

Jednou z největších nevýhod zavedení eura by určitě byla ztráta samostatné měnové politiky. Při vstupu do eurozóny ztrácí ČNB svoje pravomoci k řízení měnové politiky v České republice. Vše, co se týká měnové politiky, bude řízeno Evropskou centrální bankou. Ta zohledňuje stav eurozóny jako celku.

Součástí zavedení eura jsou také jednorázové náklady na zavedení. Podnikatelská část bude muset vynaložit řadu nákladů, a to zejména na úpravě informačních systémů, přečehování zboží, vydat nové cenové katalogy, proškolit zaměstnance a mnoho dalších změn. Pro podniky to bude velká ztráta, neboť si tyto nákladné položky budou hradit samy.

V průběhu přijetí eura by mohl nastat subjektivní dojem, že se zvyšuje inflace. Některé země po zavedení tento pocit začaly mít, ale podle dostupných informací a dat bylo zjištěno, že se tento fakt nepotvrdil. Lidé v České republice se toho obávají také, a proto se přišlo s nápadem, že po zavedení eura by se v obchodech uváděly dvě částky – dvě měny. Jedna stále v českých korunách a jedna v eurech, tím by se zabránilo počátečnímu umělému navyšování cen obchodníky.³⁵

5.4 Přijetí eura v Německu

Přijetí eura je v Německu datováno k roku 1999. Od roku 2002 se do oběhu dostaly bankovky a mince eura. Od té doby má Německo euro jako oficiální platidlo. Dle vytvořených testů a jejich výsledků bylo zjištěno, že Německo patří do skupiny tzv. velmi dobré. Znamená to, že se jejich ekonomika díky přijetí eura výrazně zlepšila, neboť německá marka byla stabilní měnou. Pro Německo, největší evropskou ekonomiku,

³⁵ Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/nevyhody-a-mozna-rizika-z-prijeti-eura/>

euro znamenalo devalvaci, a tedy podporu obchodu a konkurenceschopnosti. „Klíčem k úspěchu těchto zemí byl rozvoj hluboce integrovaných výrobních sítí v celé eurozóně, ale ještě více jejich schopnost udržet pod kontrolou náklady na pracovní sílu a zlepšit jejich konkurenceschopnost v první dekádě, často prostřednictvím strukturálních reforem. Do hospodářského poklesu pak vstoupily ze silnější pozice, takže byly i lépe připraveny čelit krizi eura.“³⁶ Podle zprávy střediska pro evropskou politiku (CEP) získalo Německo v letech 1999 až 2017 v důsledku zavedení eura téměř 1,9 bilionu EUR (2,1 bilionu dolarů).³⁷

5.5 Přijetí eura v Řecku

Řecko podle svých výsledků v roce 1999 splnilo všechna kritéria pro přijetí eura. Tento krok nastal v roce 2001. Za nějakou dobu se ale ukázalo, že tyto výsledky byly falešné. Řekové původně vykazali deficit 1,8 % HDP. Skutečná hodnota byla 3,4 % HDP. Tato hodnota přitom nesplňovala jedno z kritérií pro přijetí eura. Řecká ekonomika dostávala ránu za ranou a zadlužování pokračovalo. V roce 2008, kdy byla celosvětová krize, se Řecko dostalo na 99procentní hranici HDP. Tato hranice byla velmi alarmující, neboť se schylovalo k bankrotu země. Eurozóna bankrot nedovolila a poskytla Řecku půjčku. To se ale muselo zavázat, že svůj státní schodek sníží. Ani tato varianta nepomohla a Řecko dostalo další půjčku, a to konkrétně ve výši 130 miliard eur. V roce 2015 se Řekům stále nedaří ekonomiku stabilizovat a přichází další půjčka.³⁸ Celkově bylo vypůjčeno 325 miliard eur. Celá situace týkající se řeckých dluhů by mohla mít dopad i na Českou republiku. Tím, že by se připojila do eurozóny, podílela by se tak na splácení řeckých dluhů. To je jeden z důvodů proč Česko vyčkává s připojením do eurozóny.³⁹

³⁶ Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/spolecna-evropska-mena-slavi-dvacet-let-nemecku-nebo-slovensku-se-vyplatila-francii-spis-uskodila-1354996#>

³⁷ Dostupné z: <https://blog.pravezpravy.cz/od-zavedeni-eura-nejvice-ziskalo-nemecko>

³⁸ Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/ekonomika-a-euro/news/ecko-potvrdilo-podvod-pi-vstupu-do-eurozny/>

³⁹ Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/ekonomika/evropa/7374-kvuli-recku-se-mozne-zavedeni-eura-v-cr-vyrazne-zpozdi/>

5.6 Dotazníkové šetření k přijetí eura

Tato podkapitola obsahuje dotazníkové šetření. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 100 respondentů z České republiky. Z tohoto počtu bylo celkem 65 žen a 35 mužů. Dotazovaní odpovídali na 13 otázek, formou výběru nebo doplnění textu. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jestli veřejnost různých věkových skupin je pro přijetí eura nebo s jeho přijetím nesouhlasí. K tomuto problému byla vytvořena kontingenční tabulka. Vyplnění dotazníku bylo elektronickou formou.

5.6.1 Stanovení hypotéz

H1: Autor se domnívá, že více než 50 % dotazovaných respondentů je proti přijetí eura v České republice.

H2: Autor se domnívá, že více než 40 % dotazovaných respondentů nezná kritéria pro přijetí eura, a s tím spojeného vstupu do eurozóny.

H3: Autor se domnívá, že více než 40 % dotazovaných respondentů nezná průměrný kurz za rok 2020.

5.6.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Do vyplnění dotazníku se zapojilo 37 lidí ve věkovém rozmezí 18 - 25let, 24 lidí ve věku od 26 do 35let, 17 lidí ve věkovém rozmezí 36 - 45let, 8 lidí ve věku od 46 do 55let, 7 lidí starších 55let a 7 lidí mladších 18let. Průzkum vyplnilo 48 zaměstnaných lidí, 40 studentů, 3 lidé v důchodu, 1 nezaměstnaný a 8 lidí s jiným typem pracovního poměru.

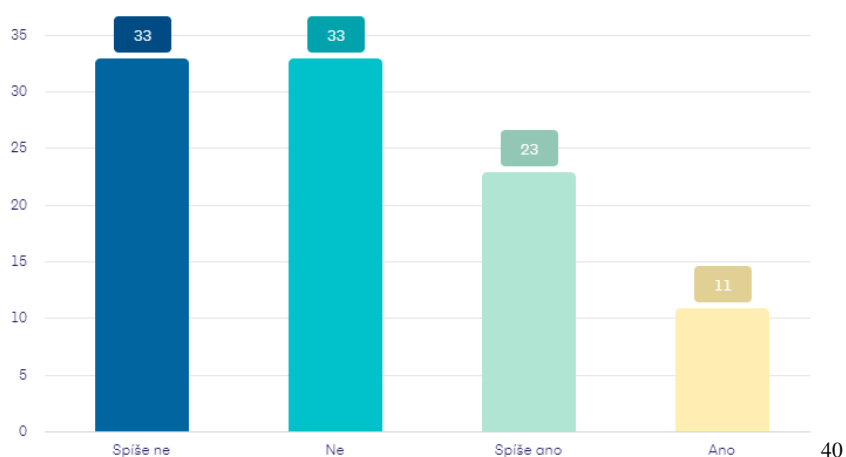
Cílem bylo zjistit, zda lidé znají kritéria přijetí eura, a pokud ano, jestli dokážou vyjmenovat alespoň některá z nich. Jedna z otázek na panel respondentů byla ta, v jakém období si myslí, že bude v ČR reálně zavedení eura. Po roce 2030 odpovědělo 39 lidí, mezi roky 2021 až 2030 odpovědělo 37 dotázaných a 24 respondentů zastává názor, že euro nebude přijato nikdy. Bakalářská práce je zaměřena na vývoj kurzu, a proto v dotazníku také padla otázka ohledně hodnoty průměrného kurzu v roce 2020. Správnou hodnotu

kurzu znalo 67 % respondentů. V poslední části dotazníku bylo zjišťováno, jaké výhody lidé v přijetí eura vidí nebo naopak jaké v něm vidí nevýhody.

Z grafu přijetí eura je patrné, že proti přijetí eura v České republice je celkem 69 lidí. 18 respondentů by naopak bylo pro zavedení eura. Neutrální postoj k této problematice má 13 dotazovaných. Z výzkumu rovněž vyplynulo, že 66% lidí nezná kritéria pro přijetí eura. Tato neznalost a neinformovanost jsou jedním z nejsilnějších faktorů, proč se lidé bojí přijmout euro jako oficiální měnu.

Obrázek 7 - graf kritérií

6. Máte přehled, jaká kritéria musí Česká republika splnit, aby mohla euro přijmout?

Tabulka 5 - kategorie pro přijetí eura

	Ano	Ne	nevím	Celkem
mladší 18 let	0	7	0	7
18 - 25	8	26	3	37
26 - 35	1	7	0	8
36 - 45	3	16	5	24
46 - 55	4	8	5	17
55 a starší	2	5	0	7
Celkem	18	69	13	100

41

⁴⁰ Vlastní zpracování.

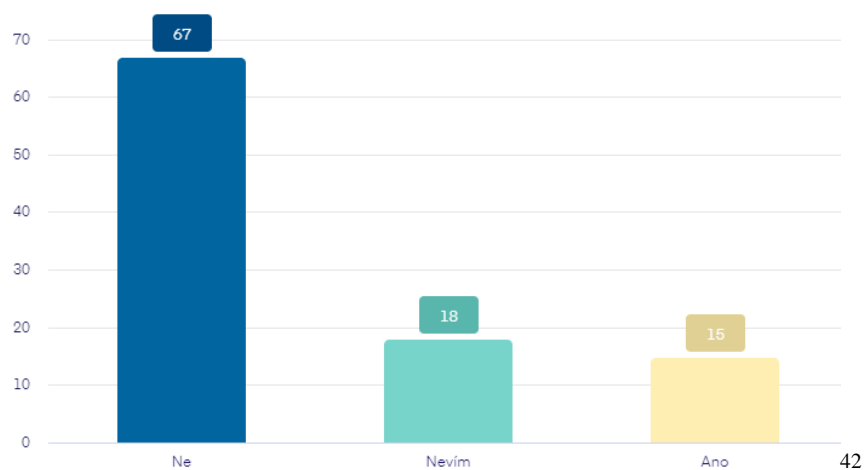
⁴¹ Vlastní zpracování.

Tabulka ukazuje jaké věkové skupiny jsou pro přijetí eura, které jsou proti a jaké skupiny mají neutrální postoj. Vidíme, že ve skupině mladší 18 let není nikdo, kdo by pro přijetí eura byl. Z 37 respondentů, kteří jsou ve věku 18 - 25 let je pro přijetí 8 dotazovaných, 26 proti a 3 mají neutrální postoj k dané problematice. Z věkové skupiny 26 až 35 let, ve které odpovídalo 8 dotazovaných z nich je 7 proti přijetí a jeden pro. Tabulka nám dále ukazuje, že 16 členů ve věku 36 – 45 let je proti přijetí, naopak pro přijetí z této skupiny jsou pouze 3 dotazovaní. Nestranných v tomto případě je 5 oslovených. V kategorii od 46 do 55 let jsou pro přijetí eura 4 oslovení, proti jich je 8 a 5 lidí má k tématu neutrální postoj. Nejstarší věková kategorie 55+ má 2 odpovědi pro přijetí a 5 proti přijetí.

67 % procent lidí, kteří se zapojili do výzkumu má dojem, a to je zjevně dojem správný, že náš stát není připraven na přijetí euroměny. Nerozhodná část je 18procentní. 15 lidí ze 100 si myslí, že na přijetí eura jako oficiální měny připraveni jsme.

Obrázek 7 - graf připravenosti

9. Myslíte si, že jsme připraveni na přijetí eura?

⁴² Vlastní zpracování.

5.6.2.1 Výhody a nevýhody dle odpovědí z dotazníku

Z výzkumu také vyplývá, že mezi výhody lidé řadí jednotnou měnu. Dále spatřují výhodu v oblasti cestování, a s tím spojený fakt, že je euro jako měna vesměs používáno po celém světě. Nedílnou součástí výhod je také ta plynoucí pro cizince, kteří cestují do České republiky. Lidé přijetím rovněž vnímají snazší měnový obchod v zahraničí. Našla se také část, která nevidí žádnou výhodu v přijetí eura.

Další dotaz se týkal nevýhod, které respondeti vidí v přijetí eura. Zařadili mezi ně zdražování cen zboží. Jako příklad byl uveden u jednoho dotazovaného problém na Slovensku, kde podražilo zboží o cca 10 %. Nejčastější nevýhodu vidí lidé také ve ztrátě autonomní české koruny, která je spjata s tradicí a historií republiky. Další nevýhodou je pro oslovené respondenty závislost na evropské ekonomice. To by způsobilo ovládnutí jednotnou centrální bankou (ECB). Jako jeden z dalších problémů se také objevilo přenesení komplikací některých zadlužených států v eurozóně na naši zemi.

5.6.3 Vyhodnocení hypotéz

H1: První hypotéza byla díky dotazníkovému šetření potvrzena. Více jak 50 % dotazovaných je proti přijetí eura. (celkem 69 %)

H2: Druhá hypotéza byla díky dotazníkovému šetření potvrzena. Více jak 40 % respondentů nezná kritéria, která jsou potřeba pro přijetí eura. (celkem 66 %)

H3: Třetí hypotéza byla díky dotazníkovému šetření vyvrácena. Průměrný kurz v roce 2020 znalo 67 % dotazovaných.

5.6.4 Závěr dotazníkového šetření

Z vyhodnocení dotazníku je dle mého názoru patrné, že si více než 60 % Čechů (prostřednictvím vzorku respondentů) nepřeje přijetí eura, a to je poměrně vysoké číslo pro takto zásadní rozhodnutí. Pro byla pouze malá část. Řada komplikovaných procesů, které jsou s přijetím euroměny spojeny není většině obyvatel ČR známa, znají v podstatě pouze základní teze, které jsou medializovány. Zároveň se obávají některých hrozeb, které nejsou reálné tolik jako je například neplnění kritérií pro přijetí eura. Dotazníkové šetření je pouze vzorovou analýzou pro lepší vykreslení názorové společenské situace v ČR k otázce přijetí či nepřijetí euroměny.

6 Závěr

Bakalářská práce byla zpracována se záměrem seznámit její čtenáře s měnovou politikou a vývojem kurzu koruny k euru. Práce poukazuje na to, jakými nástroji se snaží ČNB řídit měnovou politikou. V práci jsou popsána dílčí období, která jsou s ohledem na vývoj kurzu odlišná. Období od roku 2000 do roku 2008 bylo obdobím, kdy kurz stále posiloval. V roce 2008 došlo k apreciaci kurzu, jehož příčinou byla zejména privatizace českých firem, lépe řečeno státních podílů v nich. V důsledku tohoto procesu došlo k zániku některých tradičních českých podniků. V té době byl na vzestupu dovoz, a to díky nízkým cenám. Vzhledem k tomu, že ČR chtěla udržet finance z podnikové privatizace, bylo třeba takové peníze přeměnit na českou měnu. Tato skutečnost byla hlavním důvodem očekávané měnové aprece. Ovšem mezi vládou ČR a centrální bankou existovala dohoda z roku 2002, na základě které byla aprece odvrácena. Tato dohoda se konkrétně týkala přesunu zahraniční měny na účty ČNB. Cílem bylo zabránit jejich vstupu na domácí trhy a zajistit, že koruna nebude posilovat. Tato rozsáhlá podpora finančně napomohla podpořit ekonomiku ČR v době hospodářské recese.

V další části práce je zmínka o vývoji kurzu v následujících letech, zejména o intervencích zavedených v roce 2013 a následném udržení kurzu ve výši 27 CZK/EUR, který přetrval až o roku 2017. To mělo za následek celkové zlepšení ekonomiky, intenzivní podporu exportu, levnější ceny vůči zahraniční konkurenci. Od roku 2017 měl pak měnový kurz silící tendenci a oslabovat začal až od roku 2019, a to z důvodu nepříznivé situace napříč celou zemí.

Kurz české koruny vůči euru začal od roku 2020 výrazně oslabovat. Hlavní příčinou byla celosvětová pandemie viru Covid-19. Nejvýraznější podíl na obrovských kurzovních pohybech měla zejména první pandemická jarní vlna. Po jejím bezprostředním skončení začala česká koruna pozvolna posilovat, ale s nástupem druhé vlny došlo k opětovnému oslabení. Na budoucí vývoj nejen české, ale i zahraniční ekonomiky bude mít pandemie Covid-19 nevyčísitelné dopady, které lze dopředu jen stěží analyzovat a konkretizovat.

V analytické části se práce zaměřuje na přijetí eura v České republice a vstup země do eurozóny. Důraz je kladen na Maastrichtská kritéria, které jsou podmínkou pro přijetí eura a vstup ČR do eurozóny. Práce se snaží zmapovat, která z těchto kritérií ČR splňuje a která ne. Obecně lze konstatovat, že Česká republika nespĺňuje kritérium směnného kurzu – nezapojení do ERM II. Lze spekulovat, že by bylo, díky trendu korunového posilování,

toto kritérium v podstatě splněno, ale s tím rozdílem, že by CZK v dlouhodobém horizontu ztrácela svou hodnotu. To, že se ČR zapojí do ERM II, je možné očekávat až tehdy, kdy bude zřejmý přesný harmonogram a načasování vstupu do eurozóny. Takový harmonogram ovšem znám není a ani doba pro přijetí eura není vhodná. Pro srovnání a lepší porozumění problematice přijetí euroměny jsou v bakalářské práci uvedeny příklady zemí EU, které měly v přijetí eura, jako oficiální měny, rozdílné podmínky, ale i vlastní postoje.

Na dokreslení celkové situace s přijetím či nepřijetím eura v ČR bylo do analytické části práce doplněno dotazníkové šetření, které na vzorku 100 respondentů zkoumá společenský názor na samotné přijetí. Současně také mapuje obecné znalosti dotazovaných ohledně kritérií, která musí být splněna, aby mohla ČR vstoupit do eurozóny a usilovat o přijetí eura v konkrétním časovém horizontu. Snahou a cílem dotazníkového šetření bylo potvrdit nebo vyvrátit autorovy teze a alespoň částečně zmonitorovat různorodost názorů na euro, napříč dílčími věkovými kategoriemi respondentů. Dotazníkové šetření bylo v silných otázkách rozpracováno také graficky. Autorovy teze byly celkem 3, z nichž 2 byly dotazníkovým šetřením vyvráceny a jeden autorův názor byl dotazníkem naopak potvrzen. Jistým překvapením z výsledků dotazníkového průzkumu byla skutečnost, že i respondenti nízkého věku, byli ve většině proti přijetí eura jako oficiální měny v České republice.

Závěrem autor práce shrnuje své domněnky. První z nich je ta, že fakt, jakým způsobem vede ČNB měnovou politiku ČR, považuje autor za správný a odpovídající aktuálním ekonomickým trendům. Za jeden z důležitých prvků, díky němuž považuje aktivity centrální banky za přehledné a dostupné, je kvalitní forma komunikace ČNB. Nejedná se pouze o velmi kvalitně zpracované internetové stránky, ale i dílčí mediální vystoupení nebo vyjádření v tištěných periodících. Zásadní je také to, že si ČNB snaží pevně udržet nezávislost, a to především na fiskální politice a jejích nástrojích a konkrétních praktikách.

Co se týče názoru na přijetí eura, přiklání se autor práce spíše k těm, kteří odpovídali negativně a euro v podstatě nechtějí. Pro autora osobně představuje přijetí eura zejména ztrátu české symboliky v podobě české koruny jako oficiální měny. Zároveň se obává celkového zdražování, a to nejen spotřebního zboží, ale také hypoték, nemovitostí apod. Autorova obava vyplývá zcela určitě z jeho nízkého věku a skutečnosti, že si většinu životně důležitých potřeb bude zajišťovat dost pravděpodobně v době, kdy již bude euro

oficiálním platidlem v ČR. Mezi autorovy obavy patří v neposlední řadě také ta ze ztráty peněz jako takových. Euro pro něj ovšem nepředstavuje jen strach, ale v jeho přijetí, kterému se v budoucnu jako členský stát EU Česká republika jistě nevyhne, spatřuje autor také jistá pozitiva. Jako hlavní přednost centrální měny vidí v jejím celoevropském a potažmo celosvětovém využití při cestování, kdy by odpadla nutnost sledovat detailně vývoj kurzu a měnit CZK za euro.

Téma bakalářské práce umožnilo autorovi detailně prozkoumat měnový kurz nejen z historického, ale i současného pohledu. Umožnilo mu také získat alespoň dílčí informace o tom, jak se společnost v České republice staví k euru jako měně, ale také k jejímu přijetí za centrální platidlo, a jak dobře jsou občané ČR obeznámeni se všemi podmínkami, které přijetí eura provází, a které je nezbytně nutné splnit.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Publikované zdroje

1. Brčák, J., Sekerka, B., Severová, L., Stará, D. Makroekonomie. Makroekonomický přehled. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-708-5.
2. JÍLEK, J. Finance v globální ekonomice. II, Měnová a kurzová politika. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4516-9.
3. JÍLEK, J. Finance v globální ekonomice. I, Peníze a platební styk. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3893-2.
4. JÍLEK, J. Peníze a měnová politika. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0769-1.
5. PEČINKOVÁ, I. – FAJMON, H. Euro versus koruna : dilemata jednotné měny v době dluhové krize. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012. ISBN 978-80-7325-265-6.
6. REVENDA, Z. Centrální bankovníctví. Praha: Management Press, 2011. ISBN 978-80-7261-230-7.
7. REVENDA, Z. Peněžní ekonomie a bankovníctví. Praha: Management Press, 2014. ISBN 978-80-7261-279-6.
8. HOLMAN, Robert. Ekonomie. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN ekonomieisbn978-80-7400-006-5 holman,robert.
9. SEKERKA, Bohuslav. Makroekonomie. Praha: Profess Consulting, 2007. ISBN 978-80-7259-050-6.
10. MANDEL, Martin a Jaroslava DURČÁKOVÁ. Mezinárodní finance a devizový trh. Praha: Management Press, 2016. ISBN isbn978-80-7261-287-1.
11. ŠIMÍKOVÁ, Ivana. Finance a bankovníctví. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2004. ISBN financebankovníctvíisbn80-7083-898-1 šimíková, ivana.
12. MOUDRÝ, Marek. Evropská unie v kostce. Praha: Jalna, 2017. ISBN isbn978-80-86396-88-0.
13. PAVLÁSEK, Vlastimil a Pavlína HEJDUKOVÁ. Veřejné finance a daně v České republice. Plzeň: Nava, 2010. ISBN isbn978-80-7211-360-6.

7.2 Internetové zdroje

14. Monetární politika - Finance.cz. Finance.cz - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn [online]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/makrodata-eu/menove-ukazatele/monetarni-politika/>
15. Úloha měnové politiky – Česká národní banka. [online]. Copyright © ČNB 2021 [cit. 08.02.2021]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/uloha/>
16. Co to je nominální a reálný měnový kurz? - Česká národní banka. [online]. Copyright © ČNB 2021 [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Co-to-je-nominalni-a-realny-menovy-kurz/>
17. [ABCFV.CZ - finanční vzdělávání a finanční gramotnost]. [ABCFV.CZ - finanční vzdělávání a finanční gramotnost] [online]. Dostupné z: <http://www.abcfv.cz/vyukove-materialy/slovník-financnich-pojmu/f/fluktuacni-pasmo/>
18. Google [online]. Dostupné z: https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjniajn8JTvAhWvlosKHdmzAn8QFjACegQIBRAD&url=https%3A%2F%2Fis.muni.cz%2Ffel%2F1422%2Fpodzim2016%2FMP301Z%2F65456545%2FNH_2_cv.ppt%3Flang%3Den&usg=AOvVaw1L0jawl-YxGufGMMyH6tosu
19. Kurzovní lístek ČNB – Česká národní banka. [online]. Copyright © ČNB 2021 [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/platebni-styk/sluzby-pro-klienty/kurzovni-listek-cnb/>
20. Vývoj rovnovážného měnového kurzu CZK/EUR – Česká národní banka. [online]. Copyright © ČNB 2021 [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/zpravy-o-inflaci/tematicke-prilohy-a-boxy/Vyvoj-rovnovazneho-menoveho-kurzu-CZK-EUR>
21. [online]. Copyright © [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/hospodareni/vyrocní_zpravy/download/vyrocní_zprava_2010.pdf
22. Co je Euro | Peníze.cz. Peníze.cz - Půjčky, Kurzy měn, Akcie, Hypotéky, Bydlení, Daně [online]. Copyright © 2000 [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/slovník/euro>

23. Kritérium cenové stability | Plnění vstupních podmínek | Ministerstvo financí ČR – Zavedení eura. Ministerstvo financí ČR – Zavedení eura [online]. Copyright © 2013, MF [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-cenove-stability>
24. Kritéria konvergence – Česká národní banka. [online]. Copyright © ČNB 2021 [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni-vztahy/hospodarska-a-menova-politika-v-eu/-kriteria-konvergence/
25. Ministerstvo financí ČR – Zavedení eura [online]. Dostupné z: https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/maastrichtska-kriteria#MaKr_1
26. Maastrichtská kritéria a ekonomická sladěnost ČR s eurozónou | Přistoupení ČR k Eurozóně | Ministerstvo financí ČR. Ministerstvo financí ČR [online]. Copyright © 2005 [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/pristoupeni-cr-k-eurozone/maastrichtska-kriteria-a-sladenost-cr>
27. Kritérium úrokových sazeb | Plnění vstupních podmínek | Ministerstvo financí ČR – Zavedení eura. Ministerstvo financí ČR – Zavedení eura [online]. Copyright © 2013, MF [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>
28. Nevýhody a možná rizika z přijetí eura | BusinessInfo.cz. BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export [online]. Copyright © 1997 [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/nevychody-a-mozna-rizika-z-prijeti-eura/>
29. Požadovaná stránka je dočasně nedostupná. E15.cz - Byznys, politika, ekonomika, finance, události [online]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/spolecna-evropska-mena-slavi-dvacet-let-nemecku-nebo-slovensku-se-vyplatila-francii-spis-uskodila-1354996# Zkopírovat citaci>
30. Od zavedení eura nejvíce získalo Německo. Blog pravých zpráv [online]. Copyright © 2016 [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://blog.pravezpravy.cz/od-zavedeni-eura-nejvice-ziskalo-nemecko>
31. Řecko potvrdilo podvod při vstupu do eurozóny – EURACTIV.cz. EURACTIV.cz – Evropská unie v českých souvislostech [online]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/ekonomika-a-euro/news/ecko-potvrdilo-podvod-pi-vstupu-do-eurozny/>

32. [online]. Copyright © 2009 [cit. 10.03.2021]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/ekonomika/evropa/7374-kvuli-recku-se-mozne-zavedeni-eura-v-cr-vyrazne-zpozdi/>
33. [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/bankovni-rada/clenove-bankovni-rady/
34. [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>
35. [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-deficitu>
36. [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-dluhu>